

Tid Torsdagen den 12 november 2015, kl 17.00 – 17.20
Plats Bråvallasalen, Stadshuset
Justerat Måndagen den 23 november 2015

Jan Valeskog

Joakim Larsson

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Jan Valeskog (S) ordföranden

Joakim Larsson (M) vice ordförande

Margareta Stavling (S)

Anders Göransson (S)

Maria-Elsa Salvo (S)

Elin Olsson (MP)

Lennart Tonell (MP)

Rikard Warlenius (V)

Monika Lozancic (M)

Torbjörn Erbe (M)

Alexandra Östback (M)

Abit Dundar (FP)

Tjänstgörande ersättare:

Marie-Louise Gudmundsson (M)

för Mattias Keresztesi (M)

Ersättare:

Lars Arell (S) §§ 1-10, 12-31

Birger Kato (S)

Anna Forssell (S)

Anna Bäcklund (MP)

Veronica Eriksson (MP)

Maria Ljuslin (V)

Anders Toll (M)

Jihad Adlouni (M)

Markus Berensson (C)

Maurice Forslund (KD) §§ 1-10, 12-31

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Håkan Falk, Ann-Charlotte Bergqvist, Jenny Holmberg, Gunnar Jensen, Lena Mittal, Martin Skillbäck och Åsa Wigfeldt samt borgarrådsssekreteraren Daniel Carlsson Mård och personalföreträdaren Luis Lopez för §§ 1-7.

§ 1**Val av justerare och tid för justering****Beslut**

Exploateringsnämnden utser vice ordföranden Joakim Larsson (M) att tillsammans med ordföranden Jan Valeskog (S) justera dagens protokoll.

Justering sker måndagen den 23 november 2015.

§ 2**Frågor för beredning och eventuell information från kontoret**

Ordföranden Jan Valeskog (S) informerar om att nästa sammanträde den 10 december 2015 kommer att äga rum i Kristallen, Hantverkargatan 3 D.

§ 3**Anmälan av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden**

Inkomna skrivelser m.m. till exploateringsnämnden enligt förteckningar från den 27 oktober 2015 och från den 12 november 2015 anmäls.

§ 4**Anmälan av delegationsbeslut fattade inom exploateringskontoret**

Dnr E2015-00014

Beslut

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 19 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 5**Anmälan av protokoll från rådet för
funktionshinderfrågor**

Dnr E2015-00001

Protokoll nr 7/2015 från stadsbyggnadsnämndens och exploateringsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågors sammanträde den 1 september 2015 anmäls.

§ 6**Sammanträdestider för exploateringsnämnden 2016**

Dnr E2015-02770

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden fastställer datum för sammanträdestider 2016 enligt följande:
 - 4 februari
 - 10 mars
 - 14 april
 - 19 maj
 - 9 juni

 - 25 augusti
 - 22 september
 - 20 oktober
 - 10 november
 - 15 december
- 2 Exploateringsnämnden fastställer datum för möte med exploateringsnämndens och stadsbyggnadsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor till den 10 november 2016 i anslutning till nämndens ordinarie sammanträde.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 26 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 7

Anmälan av ekonomisk uppföljning oktober 2015

Dnr E2015-00283

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 21 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 8

Revidering av arkivregler för Stockholms stad. Anmälan av svar på remiss från kommunstyrelsen

Dnr E2015-02390

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets och trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 22 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 9

Boverkets rapport Individuell mätning och debitering i befintlig bebyggelse. Anmälan av svar på remiss från kommunstyrelsen

Dnr E2015-02798

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att godkänna anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 22 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (FP) enligt följande:

Genom att ställa krav på att alla nya byggnader ska vara energieffektiva, ställa om till mer förnybar energi samt skapa ett incitamentssystem för energieffektivisering kan vi komma långt i arbetet med klimateffektivt boende och hållbara städer.

I Boverkets rapport Individuell mätning och debitering vid ny- och ombyggnad har kostnaderna för individuell mätning studerats och slutsatsen är att det är olönsamma investeringar för många byggherrar och fastighetsägare.

Vi konstaterar att Boverket dessvärre förefaller att inte tillräckligt grundligt ha studerat vilka effekter individuell mätning skulle få för miljö och klimat utan i alltför stor utsträckning har fokuserat på investeringskostnad jämfört med ekonomisk besparing. För att kunna fatta mer välgrundade beslut både på nationell nivå och på lokal nivå behövs bättre underlag kring vilka miljöeffekter individuell mätning skulle uppnå.

Avslutningsvis kan vi konstatera att det ytterst begränsade urvalet i Boverkets rapport med fyravåningars lamellhus som typhus innebär uppenbara risker för ett missvisande utfall.

Ersättaryttrande

Marcus Berensson (C) och Maurice Forslund (KD) instämmer i särskilt uttalande från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (FP).

§ 10

Teknisk justering länsplan för regional transportinfrastruktur 2014-2025. Anmälan av svar på remiss från kommunstyrelsen

Dnr E2015-02592

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att godkänna anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 26 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 11**Betänkande: EU och kommunernas bostadspolitik (SOU 2015:58). Svar på remiss från kommunstyrelsen**

Dnr E2015-02850

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att anse remissen besvarad med kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 22 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet**Jäv**

Lars Arell (S) och Maurice Forslund (KD) har på grund av jäv inte deltagit i eller varit närvarande vid handläggningen av detta ärende.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (FP) enligt följande:

Vi konstaterar att varken kommunallagen eller EU:s statsstödsregler utesluter att kommunerna under vissa förutsättningar ger företag eller enskilda hushåll stöd om det behövs för bostadsförsörjningen i kommunen. Kommunerna har rättsliga förutsättningar att själva tillämpa EU:s statsstödsregler genom att definiera en bostadsförsörjningsåtgärd som en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. Stödet ska dock avse en bostadstjänst och bostadsbehov som inte erbjuds eller tillgodoses utan stöd.

Ett exempel på en möjlig bostadsförsörjningsåtgärd av allmänt ekonomiskt intresse skulle kunna vara att tillhandahålla studentbostäder till en hyra som kan efterfrågas av studenter utan andra inkomster än studiemedel och

studielån.

Vi instämmer i exploateringskontorets synpunkter om att det i Stockholm finns åtskilliga goda exempel på studentbostäder som byggts under marknadsmässiga villkor, och till boendekostnader som studenter har råd att betala. Intresset för att bygga studentbostäder i Stockholm är stort, och staden erbjuder aktörer halv tomträttsavgäld för det specifika ändamålet. Under Alliansens senaste mandatperiod i majoritet fattades beslut om över 9 000 nya studentbostäder. Något större behov av utökat stöd föreligger således inte i Stockholms stad.

Vi hade önskat att utredningen hade inkluderat ett bredare perspektiv, och även redogjort för hur kommunala bostadsbolag kan och bör verka utifrån bostadsförsörjningsåtgärder som en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. Det är av särskilt intresse i Stockholm där den rödgrönrosa majoriteten vill ge de kommunala bostadsbolagen en gräddfil på marknaden, något som skickar signaler till andra aktörer som bygger hyresrätter att de kommer i andra hand. Huruvida det är förenligt med EU:s statsstödsregler att ge kommunala bostadsbolag förtur i markanvisningsförfarandet när andra hyresrättsbyggare visat intresse för samma mark är något som vore relevant att belysa. Utredningens förslag om att ge en statlig myndighet i uppdrag att stödja kommunerna i deras arbete med statsstödsrättsliga frågor bör således kompletteras i det avseendet.

Ersätтарыttrande

Marcus Berensson (C) instämmer i särskilt uttalande från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (FP).

§ 12

Markanvisning för bostäder inom fastigheten Akalla 4:1 i Kista till Klöver Disa AB

Dnr E2015-02836

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Akalla 4:1 till Klöver Disa AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i

kontorets tjänsteutlåtande.

- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 19 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 13

Tilläggsavtal till överenskommelse om exploatering inom Rinkebyterrassen i Rinkeby med ByggVesta AB och Alm Equity AB angående överlåtelse av mark för bostadsrätt till dotterbolag till Alm Equity AB

Dnr E2012-512-00788

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner till tjänsteutlåtandet bilagt tilläggsavtal till Överenskommelse om exploatering samt köpeavtal för Kvarnagen 3 till Alm Equitys dotterbolag Rinkeby Tower Fastighets AB och köpeavtal för Stubbekvarnen 3 till Alm Equity AB:s dotterbolag Torghuset på Rinkebyterrassen Fastighets AB inom Rinkebyterrassens utbyggnadsetapp 1.
- 2 Exploateringsnämnden ger exploateringskontoret i uppdrag att upprätta köpeavtal för ytterligare markområden för bostadsrätt inom del av Akalla 4:1 inom Rinkebyterrassens utbyggnadsetapper 2 och 3 till dotterbolag till Alm Equity AB enligt redogörelse i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 20 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 14

Markanvisning för drivmedelsstation inom del av fastigheten Bällsta 1:9 i Bällsta till OK-Q8 AB

Dnr E2015-02819

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för drivmedelsstation inom del av fastigheten Bällsta 1:9 till OK-Q8 AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 16 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 15

Markanvisning för hotell m.m. inom fastigheten Skansen 18 på Normalm till Stena Fastigheter Skansen AB

Dnr E2015-02748

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för hotell, kontor och handel inom fastigheten Skansen 18 till Stena Fastigheter Skansen 18 AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 16 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Abit Dundar (FP) enligt följande:

För Folkpartiets del är det mycket prioriterat med fler bostäder i City. En av Citysaneringens värsta konsekvenser var just att området nästintill tömdes på bostäder. Ett mer funktionsblandat City skulle öka tryggheten och göra City mer levande även efter det att de stora varuhusen stängt för dagen. Att skapa fler bostäder i City är också prioriterat enligt Cityvisionen. Därför är det mycket beklagligt att man överger planerna på bostäder inom fastigheten. Vi anser att man bör utreda detta vidare.

Ersättaryttrande

Ersättaryttrande lämnas av Maurice Forslund (KD) enligt följande:

Brunkebergstorg är, trots sitt centrala läge, en eftersatt del av Stockholms City. En plats som har stor potential som mötesplats upplevs i dag tyvärr som en ogästvänlig bakgård. Det är därför positivt att initiativ nu tas för att glasa upp fasader i den nedre delen av kvarteret Skansen och att nya entréer byggs. Det ligger i linje med visionen för stadsutvecklingsområdet City, med en vital urban miljö och en stadskärna som upplevs som attraktiv och trygg att vistas i. Brunkebergstorg ska utvecklas till en levande plats i City så att uteserveringar och kulturaktiviteter kan fylla delar av torget. I och med att den omgivande bebyggelsen förnyas, bl.a. de intilliggande byggnaderna i Gallerian-kvarteret, skapas förutsättningar för att genomföra förnyelsen av

Brunkebergstorg. Denna markanvisning är ytterligare ett steg i rätt riktning.

§ 16

Överenskommelse om exploatering med försäljning för vårdändamål inom fastigheten Södermalm 10:35 inom Södermalm med Ersta diakonisällskap

Dnr E2015-02820

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark inom del av fastigheten Södermalm 10:35 på Södermalm till Ersta diakonisällskap med en försäljningsinkomst om cirka 15,6 mnkr.
- 2 Exploateringsnämnden ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa erforderliga avtal enligt vad som anges i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 20 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 17

Markanvisning för snabbmatsrestaurang inom fastigheten Tanklocket 1 i Rågsved till befintlig tomträttshavare St1 Sverige AB

Dnr E2015-00502

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för en snabbmatsrestaurang inom fastigheten Tanklocket 1 till befintlig

tomträttshavare St1 Sverige AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden ändrar detaljplanen för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 9 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 18

Årstastråket inom del av fastigheten Årsta 1:1 och Enskede gård 1:1. Reviderat inriktningsbeslut samt genomförandebeslut 2. Överenskommelse om exploatering med försäljning för bostäder med JM AB

Dnr E2010-511-0079

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner för sin del fortsatt utredning av förutsättningarna för exploatering inom Årstastråket, återstående etapper Valla torg - Vallastråket (del av etapp 2) och Bolidenplan (etapp 3) samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner inriktningen för projektet och ger exploateringsnämnden, genom exploateringskontoret, i uppdrag att fortsätta utredningarna upp till 95 mnkr. Reviderat inriktningsbeslut.
- 2 Exploateringsnämnden godkänner för sin del genomförandet av exploatering inom del av Årsta 1:1 (Årstastråket del av etapp 2 detaljplan Glavsfjorden, Sävlången och Ormlången) omfattande investeringsutgifter om 122 mnkr samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner genomförandet och ger exploateringsnämnden genom exploateringskontoret, i uppdrag att genomföra projektet Genomförandebeslut 2.

- 3 Exploateringsnämnden ger för sin del kontoret i uppdrag att träffa överenskommelse om exploatering mellan nämnden och JM Bostad AB avseende del av Årsta 1:1 (Glavsfjorden och Sävlången) och träffa erforderliga avtal med en total försäljningsinkomst om ca 388 mnkr, enligt kontorets tjänsteutlåtande, samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner försäljningen och ger kontoret i uppdrag att teckna erforderliga avtal.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 21 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Elin Olsson m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V) enligt följande:

Nämnden är positiv till tillkomsten av nya bostäder i ett kollektivtrafikhärlig område. Beslutet innebär ett stort tillskott på bostäder samt verksamhetslokaler, skola och förskolor.

Den barnkonsekvensanalys som tagits fram pekar på förväntad brist på lektytor och brist på platser för något äldre barns vistelse och samvaro, särskilt för flickor. Det är viktigt att detta åtgärdas i arbetet med kommande etapper för att skapa goda boende miljöer för alla. Det är även viktigt att förskolegårdarnas utemiljöer blir ändamålsenliga, utsläppsgårdar ska undvikas.

Ersätтарыttrande

Ersätтарыttrande lämnas av Marcus Berensson (C) enligt följande:

Centerpartiet välkomnar att det sker en avsevärd förtätning i detta centralt belägna område, i närhet till service och kollektivtrafik. Vi efterstavar emellertid en tydligare stadsmässighet i utformningen av området i linje med stadens översiktsplan Promenadstaden. Till viss del präglas exploateringsområdet av en besvärlig geografí, men särskilt i området kring Bolidenplan finns det förutsättningar för urbanitet.

Vi eftersträvar därför en sammanhängande bebyggelse utmed gatan längs Konstgjutarvägen samt en tydligare inriktning med att skapa slutna kvarter i hela området. Vi uppskattar inslaget av höga hus i hörnen i etapp 3, det knyter även an till en historiskt hög bebyggelse i närheten, men förordar att våningsantalet ska öka ytterligare för att få in fler bostäder i detta attraktiva läge.

§ 19

Markanvisning för bostäder inom fastigheterna Släkten 1 och Familjen 2 i Östberga till AB Svenska Bostäder

Dnr E2015-02676

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostadsändamål inom fastigheterna Släkten 1 och Familjen 2 till AB Svenska Bostäder och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 13 juli 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 20

Överenskommelse om exploatering med försäljning för bostäder inom Åstorp 2 samt del av fastigheten Enskede Gård 1:1 i Hammarbyhöjden till HSB Bostad AB och Framtidsbostäder Mark AB. Genomförandebeslut

Dnr E2012-513-01636

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner genomförandet av exploatering inom Åstorp 2 samt del av fastigheten Enskede Gård 1:1 omfattande investeringsutgifter om 39,5 mnkr och ger kontoret i uppdrag att genomföra projektet.
- 2 Exploateringsnämnden ger för sin del, kontoret i uppdrag att träffa överenskommelse om exploatering mellan exploateringsnämnden och HSB Bostad AB samt Framtidsbostäder Mark AB avseende Åstorp 2 samt del av fastigheten Enskede Gård 1:1 samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner försäljningen och ger exploateringsnämnden, genom exploateringskontoret i uppdrag att träffa erforderliga avtal med en försäljningsinkomst om cirka 319 mnkr enligt vad som anges i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 1 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Elin Olsson m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V) enligt följande:

Projektet innebär ett viktigt tillskott av nya bostäder i ett kollektivtrafiknära område. Nämnden vill framhålla att det långa avståndet till en park samt samnyttjandet av gården inte får förhindra att förskoleverksamheten får tillgång till goda utemiljöer för sin pedagogiska verksamhet.

Förskolornas framtida möjlighet till utevistelse ska därför tryggas enligt förslag i planbeskrivningen. Exploateringsavtalet bör utformas på ett sådant sätt att utsläppsgårdar undviks.

§ 21**Markanvisning för bostäder inom fastigheten Bjurö 1 samt del av Farsta 2:1 i Farsta till AB Familjebostäder**

Dnr E2015-02752

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Bjurö 1 samt del av Farsta 2:1 i Farsta till AB Familjebostäder och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 13 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) enligt följande:

När Stockholm växer i stor omfattning är det väsentligt att bygga många bostäder över hela staden. De 300 bostäderna i föreliggande ärende är således en viktig pusselbit. Dock hade vi gärna sett en jämnare fördelning mellan upplåtelseformerna än vad som nu är fallet. Inte minst med tanke på att stadsdelen redan idag uppvisar en fördelning där närmare 60 procent är hyresrätter. Precis som förvaltningen påpekar är det nödvändigt med exploateringsintäkter från försäljning av mark för att projektkalkylen som helhet ska gå ihop.

Ersätтарыttrande

Maurice Forslund (KD) instämmer i särskilt uttalande från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M).

§ 22

Överenskommelse om exploatering med försäljning, för bostäder inom del av fastigheten Sköndal 2:1 i Sköndal med Byggnadsfirman Viktor Hanson

Dnr E2015-02776

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att träffa överenskommelse om exploatering mellan exploateringsnämnden och Byggnadsfirman Viktor Hanson avseende del av Sköndal 2:1 och träffa erforderliga avtal med en försäljningsinkomst om cirka 17,9 mnkr enligt vad som anges i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 8 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 23

Markanvisning för bostäder inom fastigheten Kärrtorp 1:1 och Hammarbyhöjden 1:1 till AB Svenska Bostäder. Inriktningsbeslut

Dnr E2015-02696

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostadsändamål inom fastigheten Kärrtorp 1:1 och Hammarbyhöjden 1:1, (vid Arkövägen, Vikstensvägen och Kärrtorps idrottsplats) till AB Svenska Bostäder och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

- 2 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att fortsätta utredningsarbetet (inriktningsbeslut).

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 26 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Elin Olsson m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V) enligt följande:

Beslutet innebär ett stort tillskott av bostäder i ett kollektivtrafikhögt område och bidrar till att uppfylla stadens mål för bostadsbyggande och mål om att få ner hyreskostnader. Projektet länkar samman två stora programarbeten och kommer innebära att det blir både tryggare och mer attraktivt att röra sig mellan Bagarmossen och Kärrtorp till fots och cykel. Det är av avgörande vikt att projektet samplaneras med den utveckling som sker i intilliggande programarbeten. Särskilt bör projektet samplaneras med den södra sidan av Nytorpsgårde där ytterligare bostäder planeras för ett sammanhållet möte med både fältet och naturreservatet.

Närheten till rekreationsområdena i och med närheten till Nackareservatet är mycket god men avståndet för invånarna i området till rekreationsområdet kommer att öka i och med planerade bebyggelse. Det är därför viktigt att exploateringen främjar invånarnas tillgång till reservatet och att entréerna förbättras och tydliggörs för att skapa en god koppling från bostadsområdet till naturområdet.

Stort fokus ska dessutom läggas vid att arbeta aktivt med ekosystemtjänster för att integrera de funktioner som naturen tillhandahåller i den kommande bebyggelsen. För en hållbar dagvattenhantering bör gårdar på bjälklag i så hög utsträckning som möjligt undvikas. Förslaget om att anlägga nya dammar/våtmarker, bevara befintliga träd, se över möjligheterna för gröna tak på byggnader samt planera för odlingslotter är ytterligare förslag som lyfts i tjänsteutlåtandet och som vi ser positivt på.

Området bedöms ha höga naturvärden bland annat utgör det idag en spridningsväg som förväntas försvagas i och med exploateringen, i det fortsatta arbetet ska kompensationsåtgärder för spridningsvägarna utredas och genomföras.

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) enligt följande:

När Stockholm växer i stor omfattning är det väsentligt att bygga många bostäder över hela staden. De 400 bostäderna i föreliggande ärende, är således en viktig pusselbit. Dock hade vi gärna sett att även andra aktörer som bygger hyresrätter i Stockholm hade tilldelats mark inom projektet, då vi anser att det är viktigt att fler aktörer tillåts i stadsdelar där allmännyttan är dominerande avseende hyresrätter. I Kärrtorp står de kommunala bostadsbolagen för 75 procent av det totala hyresrättsbeståndet. Det är således väsentligt att exploateringskontoret, i markanvisningen för nästkommande 200 bostäder, ombesörjer att även andra aktörer släpps in.

Avslutningsvis konstaterar vi att Kärrtorp har en liten andel stora lägenheter. Det vore därför önskvärt att en större andel av de nya lägenheterna i detta projekt blir i storleksordningen 5:or eller därutöver, jämfört med läget idag, för att möjliggöra valet att bo kvar även när familjen växer. I direkt anslutning till det aktuella området finns även såväl Kärrtorps IP, flitigt använd av knattelag, Nackareservatet och en nybyggd förskola med sex avdelningar.

Ersätтарыttrande

Marcus Berensson (C) och Maurice Forslund (KD) instämmer i särskilt uttalande vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M).

§ 24

Uppsägning av tomträppen för fastigheten Regnet 2 i Skarpnäck

Dnr E2015-02960

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringskontoret får i uppdrag av exploateringsnämnden att genomföra en uppsägning av tomträppen för fastigheten Regnet 2.

- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar en detaljplan för området.
- 3 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 19 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) enligt följande:

På den aktuella platsen, och i dess närområde, råder redan idag stor brist på parkeringsplatser på grund av bland annat nybyggnation och närheten till arenaområdet. En fråga att hantera i det fortsatta arbetet blir därför att hitta en god balans mellan trafiksituationen i relation till den totala exploateringen som planeras för närområdet som helhet. Det är angeläget att behovet av antalet parkeringsplatser för bilar ombesörjs i kommande förslag från exploateringskontoret, avseende markanvisning för bostäder på den aktuella platsen för att inte riskera att försvåra ett redan ansträngt läge.

§ 25**Utveckling av Brunkebergstorg. Motion (2015:48) från Henrik Sjölander (M). Svar på remiss från kommunstyrelsen**

Dnr E2015-02667

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden lämnar kontorets tjänsteutlåtande som svar på skrivelse från Henrik Sjölander (M) angående motion om utveckling av Brunkebergstorg.

- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 7 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Elin Olsson m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (FP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - 1 Att tillstyrka motionen.
 - 2 Att därutöver anföra:

Det är glädjande att exploateringskontoret ställer sig positivt till förslaget om en permanent lösning för Brunkebergstorg. Vi välkomnar det arbete som pågår för detta av den inom ramen stadsutvecklingsområdet City.

Det är viktigt att alla parter samverkar för att skapa tryggare och mer attraktiva stadsmiljöer. Brunkebergstorg har just med sitt avskilda läge fantastiska möjligheter att utvecklas till en lugn oas mitt i city, med plats för rekreation och för kommersiella aktörer att etablera verksamhet.

Därför är det positivt att trafikkontoret, i samarbete med fastighetsägare och tomträttshavare runt torget, har tagit fram ett förslag till utformning som medger två lägen för tillfälliga evenemang och scener och som skapar ytor för uteserveringar. Liksom att gestaltningen har genom samordnats med AMF, Stena Fastigheter och Centralbanken.

I det sammanhanget vill vi understryka vikten av att färdigställandet av torget utförs på så vis att det inte negativt påverkar färdigställandet av byggnadsarbetena i anslutande fastigheter.

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Reservation

Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (FP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Ersättaryttrande

Marcus Berensson (C) och Maurice Forslund (KD) instämmer i förslag till beslut från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (FP).

§ 26

Nya ledningar från Örby via Högdalen till Snösätra. Svar på fyra remisser från Svenska Kraftnät. Anmälan av svar på remiss

Dnr E2015-01325

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att godkänna anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 1 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 27

Lokaliseringsutredning – Utbyggnad av tunnelbanan på sträckan Odenplan till Arenastaden. Anmälan av svar på remiss från kommunstyrelsen

Dnr E2015-02761

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att godkänna anmälan och lägga ärendet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 19 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Ersättaryttrande

Ersättaryttrande lämnas av Maurice Forslund (KD) enligt följande:

Lokaliseringsutredningen förordar en grund korridor av sträckningen Odenplan-Hagastaden. Denna lösning medger inte att gul linje (Arenastadslinjen) i en framtid kan förlängas söderut från Odenplan. En djupare korridor skulle däremot möjliggöra en sådan dragning och göra att den gula linjen blir betydligt mer funktionell och får en större samhällsekonomisk nytta. Jag kan samtidigt konstatera att det i Stockholmsförhandlingen finns finansierat och planerat för ett grunt stationsläge och att alla parter självfallet måste vara överens för att en förändring ska komma till stånd. Trots att mycket talar för att ett djupare stationsläge skulle innebära vissa förseningar och fördyringar av projektet är det olyckligt att i detta skede stänga dörren för en sådan lösning, eftersom vi då inte kan dra tunnelbanan söderut från Odenplan och optimera den gula linjens nytta. Kristdemokraterna anser därför att frågan om ett djupare stationsläge vid Odenplan måste studeras ytterligare. Om en mer utförlig studie visar att ett djupt stationsläge är helt utesluten bör en lösning med en parallell dragning av gröna linjen från Odenplan till Fridhemsplan studeras för att på så sätt koppla samman dessa stationer och därmed indirekt möjliggöra en sydlig dragning av gula linjen.

§ 28

Strategi för säkerställande av vissa kommunaltekniska ytor. Anmälan av svar på remiss från kommunstyrelsen

Dnr E2015-01883

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att godkänna anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 22 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (FP) enligt följande:

En tät stad ställer ökade krav på en effektiv infrastruktur. Infrastrukturhantering för vinterväghållning och snöröjning aktualiseras särskilt med snörika vintrar som innebär svåra utmaningar att hantera stora snömängder. Vikten av att platser för vinterväghållning säkerställs blir då särskilt angelägen i den fysiska planeringen för att undvika begränsningar i framkomligheten.

Nu när staden ska bygga 140 000 bostäder kommer konflikten mellan förtätning och kommunaltekniska ytor sannolikt att öka. Stockholms stad behöver en långsiktig plan för framtidens vinterväghållning. Ytor för snö måste in i stadens nuvarande planering samtidigt som staden ska intensivifiera arbetet med ny teknik i snöhanteringen för att på sikt minska behovet av bullriga och ineffektiva ytor för snödeponering.

Vi välkomnar förvaltningens synpunkter om att planera och säkerställa platser för att tippa snön. Gällande regelverk för sjötippning utgår från dispenser vilket blir ett osäkerhetsmoment för stadens trafikplanering samt ett administrativt merarbete för berörda förvaltningar. Då alternativ till sjötippning saknas i dagsläget samt att trafikkontorets provtagningar visar på att sjötippningen tillför begränsade mängder föroreningar till miljön anser vi att en långsiktig lösning särskilt ska tas fram gällande sjötippning.

Ersätтарыtrande

Marcus Berensson (C) och Maurice Forslund (KD) instämmer i särskilt uttalande från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (FP).

§ 29**Överenskommelse om exploatering med försäljning för kontor inom del av Hammarbyhöjden 1:1, m.m. i Södra Hammarbyhamnen med Remulus Svealand 5 AB (Skanska Fastigheter AB)**

Dnr E2011-513-01870

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner överenskommelse om exploatering med försäljning för kontor inom del av Hammarbyhöjden 1:1 m.m. (Hus 1) med Remulus Svealand 5 AB (Skanska Fastigheter AB).
- 2 Exploateringsnämnden hemställer att kommunfullmäktige godkänner överenskommelsen senast 2016-04-29.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 21 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 30**Överenskommelse om fastighetsreglering med Stockholms läns landsting avseende del av fastigheterna Vasastaden 1:45 i Stockholms stad och Solna Haga 4:18 i Solna stad**

Överlåtelse av markanvisningsavtal samt överenskommelse om exploatering med försäljning av mark för kommersiellt ändamål/lifescience inom fastigheten Vasastaden 1:45 (blivande kvarteret Princeton) i Hagastaden, Norrmalm, med Scandinavian Life Science AB

Dnr E2015-02894

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att träffa erforderliga överenskommelser om fastighetsreglering med Stockholms läns landsting avseende del av fastigheterna Vasastaden 1:45 i Stockholm stad och Solna Haga 4:18 i Solna stad, till en preliminär köpeskilling om cirka 101 mnkr samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner förvärvet och ger exploateringsnämnden, genom exploateringskontoret, i uppdrag att teckna erforderliga avtal.
- 2 Exploateringsnämnden godkänner att markanvisning för kommersiellt ändamål inom del av fastigheten Vasastaden 1:45 beslutad av exploateringsnämnden den 19 november 2009 överläts från Oslo Naeringseiendom AS till Scandinavian Life Science AB.
- 3 Exploateringsnämnden godkänner överenskommelse om exploatering med försäljning av mark med Scandinavian Life Science AB avseende del av fastigheten Vasastaden 1:45 med en preliminär försäljningsinkomst om cirka 245 mnkr samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner försäljningen och ger exploateringsnämnden, genom exploateringskontoret, i uppdrag att teckna erforderliga avtal.
- 4 Exploateringsnämnden hemställer att kommunfullmäktige godkänner överenskommelserna senast 2016-02-28.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 15 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 31**Upphandling och villkor enligt kollektivavtal (SOU 2015:78). Anmälan av svar på remiss från kommunstyrelsen**

Dnr E2015-02430

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 16 oktober 2015.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (FP) enligt följande:

Vi delar uppfattningen att det är viktigt att motverka fusk och svartjobb samt att säkerställa goda arbetsvillkor för de leverantörer av varor och tjänster som staden anlitar, antingen direkt eller genom upphandlade företag. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden och konkurrens på lika villkor ska präglade alla stadens upphandlingar. Däremot ställer vi oss ytterst tveksamma till att skärpa användningen av krav på kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande villkor i de upphandlingar där detta är tillämpligt. Detta mot bakgrund av bland annat rådande upphandlingslagstiftning och EU-rätten. Det strider också mot EU:s grundläggande principer att vid offentlig upphandling kräva att en leverantör ska vara bunden av eller teckna ett kollektivavtal, vilket även har påtalats av Konkurrensverket. Förslaget kan också anses inkräkta på kommunernas bestämmanderätt genom att kommuner inte längre själva tillåts avgöra vad de vill reglera i upphandlingskontraktet.

Förslaget ställer orimliga krav på den upphandlande myndigheten då det är myndigheten själv som ska göra

bedömningen om det föreligger risk för förhållanden som avviker från en så kallad godtagbar nivå. Det är inte heller rimligt att, som utredningen föreslår, en myndighet ska reglera exempelvis vilken lön eller villkor som ska gälla för en verksamhet vid upphandling. Kravet ställs inte bara på de aktörer som delar i själva upphandlingen, utan ska också i de fall där det anses behövt gälla underleverantörer som direkt anses medverka till att den upphandlade verksamheten kan uppfylla avtalet. Ett krav som är orimligt, om ens genomförbart. Förslagen i utredningen leder inte bara till krångligare upphandlingar för såväl upphandlande myndigheter som för aktörer som önskar delta vid upphandling. Det innebär också ökade kostnader för alla parter. Det lär dessutom försvåra den upphandlande myndighetens uppföljning genom att föra in fler parametrar som inte har bäring på kvaliteten på den vara eller tjänst som upphandlas.

Det är redan idag en utmaning att upphandla verksamheter och insatser utan att riskera att snedvrider konkurrensen. Många företag uppger att det finns svårigheter att delta i offentliga upphandlingar och att de därför avstår. Vi ser också att flera mindre företag med få anställda inte har kollektivavtal idag, även om de erbjuder arbetsvillkor som är lika bra som – eller bättre än – kollektivavtal. Med det här förslaget finns en stor risk att ännu färre småföretag har möjlighet eller vill medverka vid en upphandling. Det är inte en bra grund för jobbtillväxten eller kommuner då de flesta nya jobb växer fram i små företag. Dessutom riskerar konkurrensen att hämmas om endast ett fåtal större aktörer mäktar med att lämna anbud på offentliga upphandlingar. Det är sammantaget en utveckling som inte gynnar vare sig medborgarna, de upphandlande myndigheterna eller företagen.

Ska Sverige stärka företagande är det inte den rätta vägen att göra det krångligare och dyrare att delta vid upphandlingar, som dessutom ställer orimliga krav som går stick i stäv med lagstiftning och den svenska modellen. Vi ställer oss därför avvisande till utredningens förslag.

Ersättaryttrande

Marcus Berensson (C) och Maurice Forslund (KD) instämmer i särskilt uttalande från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (FP).

Vid protokollet

Lena Mittal